

De heer Carlo Di Antonio
Minister van Milieu, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening,
Openbare Werken, Transport en Dierenwelzijn
Chaussée de Louvain 2
5000 Namen - België

datum
uw kenmerk
zaaknr. 2018-Z17746
documentnr. 2019-D11394
onderwerp Mogelijke heropening zinkmijn Plombières

Mijnheer de minister, Excellentie,

Zoals al eerder door de Provincie Limburg vanuit Nederland onze zorgen naar u zijn uitgesproken over de invloed van ongezuiverde lozingen op de waterkwaliteit van grenswateren en in het bijzonder de Geul, vragen wij wederom uw aandacht voor een verontrustende ontwikkeling, namelijk de eventuele heropening van de zinkmijn in Plombières door WalZinc.

Een heropening van de zinkmijn heeft ecologische gevolgen voor de Nederlandse Geul en de Maas. De mijn ligt geheel in het stroomgebied van de Geul, die al na ca. 12 km Nederland binnenstroomt. Als waterbeheerder spreken wij onze zorgen uit voor de ingrijpende gevolgen op het watersysteem als gevolg van lozingen door mijnactiviteiten, zowel in de onderzoeksfase (proefboringen) als in de exploitatiefase. Wij vrezen voor aantasting van de waterkwaliteit en de waternatuur (aquatische flora en fauna) maar ook voor de bodem- en de waterbodemkwaliteit in (het overstromingsgebied van) de Geul. In het bijzonder indien sprake is van incident- of calamiteitenlozingen. Wanneer dergelijke calamiteiten herhaaldelijk optreden, wordt het negatieve effect op het waterleven versterkt, doordat soorten uit het systeem gaan verdwijnen. Ten onrechte wordt het effect van calamiteiten vaak niet meegewogen in de besluitvorming, terwijl dergelijke calamiteiten in de praktijk niet geheel te voorkomen zijn en daarom vooraf als ecologisch risico realistisch ingecalculeerd zouden moeten worden.

De effecten van vervuiling van de Belgische Geul zijn snel in Nederland merkbaar, door de korte afstand en de snelle stroming van het beekwater. Omdat de vervuiling ver in de bovenloop van de Geul plaatsvindt, heeft de vervuiling over het grootste deel van de Geul effect. In de bovenloop in België is het effect bovendien het grootst, omdat de beek daar nog weinig debiet heeft. De vervuiling

heeft daar het hoogste aandeel. Dit betekent dat ter plekke de macrofauna het sterkst zal worden getroffen, juist daar waar het herstelpotentieel het grootste is (refugiumfunctie bovenloop). In de Geul treden nu al problemen op met de waterkwaliteit, waardoor de macrofauna niet optimaal ontwikkeld is. Een ernstige mestlozing in augustus 2018 in Sippenaeken is daarvan een voorbeeld.

Vanuit de bovenloop kan normaalgesproken herstel plaatsvinden. Heropening van de mijnindustrie zou door een combinatie van factoren, in essentie watervervuiling, kunnen leiden tot achteruitgang van de ecologische toestand van de Geul voor macrofauna. Daarbij geldt dit voor het grootste deel van de Nederlandse en Belgische Geul. Vanuit de Kaderichtlijn Water is dit niet toegestaan, vanuit het uitgangspunt “geen achteruitgang”.

In het Geuldal is de bodem nabij de rivier de Geul diffuus verontreinigd met zware metalen (cadmium, lood en zink) als gevolg van afzettingen met verontreinigd slib (sedimentatie) in het verleden. Deze metalen hebben hun oorsprong in de afvalbergen van voormalige zinkmijnen in Plombières en Kelmis. De bovenloop van Geul meandert tussen deze afvalbergen door en wordt zo belast met deze metalen. Op enkele locaties in het Geuldal is geconstateerd dat er een aantoonbaar humaan risico bestaat als gevolg van te hoge concentraties lood. Wellicht ten overvloede merken wij op dat rond 1885 de lozing(en) van de oude zinkmijnen bij Kelmis verantwoordelijk zijn geweest voor het uitsterven van de vlagzalm in de Geul. Gezien het huidige bestand aan (zeer) zeldzame vissoorten in de Geul is het reactiveren van zinkmijnen en de daaraan verbonden risico's op verontreiniging van de Geul niet wenselijk.

Het is belangrijk om er nogmaals op te wijzen dat het bereiken van de vereiste milieukwaliteitsnormen om de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water te halen met hernieuwde verontreinigingen vanuit een zinkmijn ernstig onder druk komen te staan. Macrofauna, de ongewervelde waterdieren, zijn bijvoorbeeld erg gevoelig voor de waterkwaliteit. Er vallen veel verschillende diergroepen onder, waardoor er een gevoeligheid is voor uiteenlopende typen verontreinigingen. Macrofauna vormt een belangrijk onderdeel binnen de Europese Kaderrichtlijn Water, op basis waarvan de Geul wordt getoetst aan vastgestelde normen.

Tenslotte geven wij aan dat wij een nadelig effect verwachten van de eventuele mijnbouwactiviteiten op de grondwaterstanden in het gebied en daaraan gekoppeld het effect op de aanwezige bronbeken.

Wij hebben twijfels dat de geschetste risico's en nadelige effecten niet beheerst kunnen worden en pleiten daarom de zinkmijn in Plombières niet meer te reactiveren. Graag zouden wij in een gesprek met u de beschreven items nader willen toelichten.

Na overleg met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (Nederland) kunnen wij u ook namens dit ministerie aangeven dat zij bezorgd zijn over deze procedure die niet zonder doel door het Waals gewest in gang wordt gezet. Het ministerie van IenW, (de delegatieleider voor de

Internationale Maascommissie mevrouw Liz van Duin), wijst in deze op de noodzaak bij vervolgpcedures van een MER met grensoverschrijdende effecten (ESPOO Verdrag). Dit scheidt het noodzakelijke inzicht in grensoverschrijdende effecten en maakt zorgvuldig en tijdig betrekken van ook Nederlandse partijen mogelijk.

Een kopie van deze brief is verstuurd naar de volgende personen en organisaties:

- Burgemeester en wethouders van de gemeente Plombières
- Service Publique Wallonie, t.a.v. de heer Xavier Rollin
- Provincie Limburg (Nederland), t.a.v. gedeputeerde de heer Hubert Mackus
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (Nederland), t.a.v. directeur Water, Ondergrond en Marien, mevrouw Liz van Duin

Met vriendelijke groet,

het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg,

ir. E.J.M. Keulers MMO,
secretaris-directeur

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck,
dijkgraaf